

Insolvenční řízení ve Finsku

Insolvence znamená, že dlužník není dlouhodobě schopen hradit splatné závazky. V takových případech znamená insolvenční řízení řízení, které se vztahuje na všechny dlužníkovy dluhy současně.

Ve Finsku existují tři druhy insolvenčního řízení: konkurs, restrukturalizace podniku a úprava dluhů fyzické osoby. Konkurs se řídí zákonem o konkursu (*Konkurssilaki* 120/2004), který vstoupil v platnost dne 1. září 2004. Zákon o restrukturalizaci podniků (*Laki yrityksen saneerauksesta* 47/1993) a zákon o úpravě dluhů fyzické osoby (*Laki yksityishenkilön velkajärjestelystä* 57/1993) vstoupily v platnost dne 8. února 1993.

Konkurs je likvidační řízení, jehož účelem je zpeněžení dlužníkovy majetku a rozdělení výnosu mezi věřitele. Restrukturalizace podniků a úprava dluhů fyzických osob jsou reorganizační opatření, která umožňují překonat jejich finanční potíže.

Dlužník se také může se svými věřiteli na uhrazení dluhů a dalších opatřeních dohodnout mimo oficiální insolvenční řízení. Právní předpisy upravující dobrovolná opatření však neexistují, a tato opatření proto zde nebudou blíže projednána.

Níže je uveden popis hlavních znaků výše zmíněného insolvenčního řízení.

1 Proti komu lze zahájit insolvenční řízení?

Konkurs

Oblast působnosti konkursu je obecná, takže může být prohlášen na fyzickou i právnickou osobu. Konkurs na právnickou osobu může být prohlášen i tehdy, byla-li vyškrtuta z příslušného rejstříku nebo zrušena. Konkurs lze prohlásit i na pozůstalost po zesnulé osobě nebo majetkovou podstatu.

Restrukturalizace

Restrukturalizační řízení se může vztahovat na jakýkoli podnik vykonávající hospodářskou činnost stejně jako na korporaci, soukromého podnikatele nebo osobu samostatně výdělečně činnou.

Určité podniky, jako jsou úvěrové instituce a pojišťovny, které podléhají zvláštní regulaci a kontrole, jsou však z restrukturalizačního řízení vyloučeny.

Úprava dluhu

Úpravu dluhu lze povolit pouze fyzické osobě. Za určitých podmínek lze úpravu dluhu povolit i fyzické osobě, která vykonává samostatnou výdělečnou činnost nebo která podniká jako společník ve veřejné obchodní společnosti nebo jako komplementář v komanditní společnosti.

2 Jaké jsou podmínky pro zahájení insolvenčního řízení?

Zahájení všech tří typů insolvenčního řízení je obecně podmíněno insolvenčností dlužníka. Insolvence znamená, že dlužník není dlouhodobě schopen hradit splatné závazky.

Restrukturalizační řízení lze zahájit i v případě, že dlužníkovi hrozí insolvence.

Konkurs

Návrh na prohlášení konkursu může podat dlužník nebo věřitel. Obecnou podmínkou pro prohlášení konkursu je platební neschopnost dlužníka. Zákon o konkursu stanoví domněnky platební neschopnosti v zájmu snazšího zjištění, zda je určitá osoba v úpadku; má se za to, že dlužník, který splňuje tyto domněnky, je v úpadku, není-li prokázán opak.

Má se za to, že dlužník je v úpadku, pokud:

dlužník prohlásí, že je v úpadku, a neexistují zvláštní důvody pro neuznání tohoto prohlášení;

dlužník zastavil platby;

v exekučním řízení během šesti měsíců před podáním návrhu na prohlášení konkursu bylo zjištěno, že dlužník není schopen splatit pohledávku v plné výši, nebo

dlužník, který má nebo měl povinnost vést účetnictví v roce bezprostředně předcházejícím podáním návrhu na prohlášení konkursu, neuhradil nespornou a splatnou pohledávku věřitele do jednoho týdne od obdržení upomínky.

Věřitel může podat návrh na prohlášení konkursu, pokud se jeho pohledávka vůči dlužníkovi zakládá na soudním rozhodnutí či jiných titulech exekuce, závazku podepsaném dlužníkem, který dlužník bez zjevného ospravedlnění nepopřel, nebo je jinak nesporná. Nárokováná částka nemusí být po splatnosti. S ohledem na podání návrhu na prohlášení konkursu existují omezení založená na nevýznamných pohledávkách a v případech, kdy je pohledávka věřitele zajištěna.

Konkurs začíná, když soud prohlásí na dlužníka konkurs. Soud současně ustanoví insolvenčního správce. Při zahájení konkursu ztrácí dlužník oprávnění nakládat s majetkem v majetkové podstatě.

Insolvenční správce informuje věřitele o zahájení konkursního řízení. Informování musí být všichni zahraniční věřitelé uvedeni v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/848 o insolvenčním řízení, jak vyžaduje toto nařízení.

Údaj o zahájení konkursního řízení se zapisuje například i do rejstříku konkursních a reorganizačních řízení, obchodního rejstříku, rejstříku nemovitostí a hypoték, lodního rejstříku, rejstříku stavěných lodí, rejstříku letadel, rejstříku zástavních práv k podniku, rejstříku údajů o vozidlech a řidičích a rejstříku účetních výkazů.

Proti rozhodnutí okresního soudu (*käräjäoikeus*) o prohlášení konkursu nebo o zamítnutí návrhu na prohlášení konkursu lze podat opravný prostředek soudu druhého stupně.

Restrukturalizace

Návrh na restrukturalizaci může podat dlužník nebo věřitel. Restrukturalizační řízení zahájené věřitelem nevyžaduje souhlas dlužníka. Většinu návrhů podává dlužník.

Restrukturalizační řízení lze zahájit, je-li dlužník v úpadku a neexistují-li žádné právní překážky pro jeho zahájení. Překážkou například je, pokud je pravděpodobné, že restrukturalizační program nezlepší platební schopnost nebo že majetek dlužníka nepostačuje k uhrazení nákladů restrukturalizačního řízení. Restrukturalizační řízení lze zahájit i v případě, že dlužník čelí hrozícímu úpadku. Restrukturalizační řízení kvůli hrozícímu úpadku lze zahájit na návrh

věřitele pouze tehdy, týká-li se pohledávka významného finančního zájmu. Restrukturalizační řízení mohou zahájit také nejméně dva věřitelé, jejichž celkové pohledávky představují nejméně jednu pětinu známých dluhů dlužníka, pokud podají společný návrh s dlužníkem nebo prohlásí, že s návrhem dlužníka souhlasí.

Právní důsledky zahájení restrukturalizačního řízení nastávají automaticky ode dne vydání soudního rozhodnutí o zahájení řízení. Po podání návrhu může soud na žádost navrhovatele nebo dlužníka nařídit zákaz splacení dluhů a poskytnutí zajištění závazků, zákaz soudního vymáhání pohledávek nebo zákaz přijetí zajišťovacích či jiných exekučních opatření před zahájením řízení.

Insolvenční správce musí o zahájení řízení vyrozumět věřitele. Zahájení restrukturalizačního řízení musí být rovněž oznámeno určitým orgánům a je zapsáno mimo jiné do rejstříku konkursních a restrukturalizačních řízení, obchodního rejstříku a rejstříku nemovitostí a hypoték.

Proti rozhodnutí okresního soudu o zahájení restrukturalizačního řízení nebo o zamítnutí návrhu na restrukturalizační řízení lze podat opravný prostředek soudu druhého stupně.

Úprava dluhu

Řízení o úpravě dluhu je zahájeno na návrh dlužníka. Zahájení řízení o úpravě dluhu vyžaduje, aby byl dlužník v úpadku a nebyl schopen přiměřeně zlepšit svou platební schopnost, aby mohl splácet své dluhy. Hlavním důvodem insolvence musí být významné snížení platební schopnosti dlužníka kvůli změně okolností, které přímo nezapříčinil, jako je například nemoc. Úpravu dluhu lze povolit rovněž v případě, existuje-li jiný oprávněný důvod pro úpravu dluhu vzhledem k poměru výše dluhů a ostatních závazků dlužníka k jeho schopnosti je splatit. Při posuzování platební schopnosti dlužníka se bere v úvahu například jeho majetek, příjmy a výdělečný potenciál.

Nesmí rovněž existovat právní překážka bránící v řízení o úpravě dluhu (např. dluh vzniklý v důsledku deliktu nebo vznik dluhu kvůli lehkomyšlnosti a nezodpovědnému zadlužení). Úpravu dluhu však lze povolit bez ohledu na obecnou překážku, je-li k tomu řádný důvod. V těchto případech je třeba přihlídnout zejména k opatřením, která dlužník přijme s cílem splatit své dluhy, skutečnosti, jak dlouho jsou požadované částky po splatnosti, a ostatním okolnostem situace dlužníka, jakož i významu úpravy dluhu z hlediska dlužníka i věřitelů.

Úpravu dluhu nelze povolit, nemá-li dlužník dostupné finanční prostředky z důvodu, který se považuje za dočasný, nebo pokud dlužník z takového důvodu nemůže s finančními prostředky, jež má k dispozici, uhradit více než nevýznamnou část svých dluhů.

Právní účinky zahájení řízení o úpravě dluhu nastávají automaticky ode dne vydání soudního rozhodnutí o zahájení řízení. Po podání návrhu může soud na žádost dlužníka nařídit dočasný zákaz splacení dluhů a poskytnutí zajištění závazků nebo vymáhání pohledávek či zákaz přijetí zajišťovacích a jiných exekučních opatření před zahájením řízení.

3 Jaký majetek tvoří majetkovou podstatu? Jak se nakládá s majetkem, který dlužník nabyl nebo na něj přešel po zahájení insolvenčního řízení?

Konkurs

Majetkovou podstatu představuje majetek, který má dlužník na začátku konkursu, a majetek, který dlužník získá před ukončením konkursního řízení.

Majetkovou podstatu tvoří rovněž výnosy z majetku v majetkové podstatě, jakož i majetek, který lze vrátit zpět do majetkové podstaty podle zákona o vrácení majetku do majetkové podstaty (*Laki takaisinsaannista konkurssipesään* 758/1991), nebo na nějakém jiném základě.

Do majetkové podstaty zpravidla nepatří nepostižitelný majetek. Do majetkové podstaty mimoto nepatří majetek nebo výdělek fyzické osoby získaný po zahájení konkursního řízení.

Restrukturalizace

V restrukturalizačním řízení je pro dlužníka vypracován restrukturalizační program. Tento program obsahuje například popis finanční situace dlužníka, tj. jeho aktiv, pasiv a jiných závazků. Restrukturalizační program je vypracován na základě veškerého majetku dlužníka v okamžiku řízení. Možné je i zpětné získání: v restrukturalizačním řízení lze ze stejných důvodů jako v konkursním řízení požádat o prohlášení transakce, kterou by bylo možno vrátit do majetkové podstaty, za neúčinnou.

Ačkoli ve výjimečných případech lze restrukturalizační program po jeho schválení změnit, částky plateb ve prospěch jednotlivých věřitelů nelze změnou programu zvýšit. Majetek převedený na dlužníka po schválení restrukturalizačního programu však může být důvodem k tomu, aby věřitelé požadovali od dlužníka doplňkové platby. Dlužníkovi může být nařízeno provedení doplňkových plateb uvedených v programu, považuje-li se stav financí dlužníka za lepší než v době vypracování programu. Návrh o doplňkové platby lze podat tehdy, existují-li důvody pro požadování těchto plateb. Návrh se podává soudu nejpozději do jednoho roku poté, co byla soudu předložena závěrečná zpráva.

Úprava dluhu

V případě úpravy dluhu je dlužníkovi potvrzen splátkový kalendář odpovídající jeho platební schopnosti. Při posuzování platební schopnosti dlužníka patří k faktorům, které je třeba vzít v úvahu, finanční prostředky získané likvidací majetku dlužníka, příjem dlužníka a jeho výdělečný potenciál, nezbytné životní náklady a vyživovací povinnost. V rámci úpravy dluhu jsou k uhrazení dluhů použity veškeré příjmy dlužníka přesahující nezbytné životní náklady a vyživovací povinnost a rovněž ostatní majetek, který nepatří k základním potřebám dlužníka. K majetku, který se považuje za základní potřeby, patří obydlí dlužníka v jeho vlastnictví, přiměřeně vybavení domácnosti a osobní věci a pracovní nářadí dlužníka, jsou-li přiměřeně nezbytné. Majetek, který se považuje za základní potřeby dlužníka, lze zlikvidovat pouze v zákonem stanovených případech.

Splátkový kalendář může mimoto vyžadovat, aby dlužník provedl doplňkové platby v důsledku dodatečných příjmů či majetku, jež získal během doby platnosti splátkového kalendáře. Dlužník musí předat věřitelům určitou část darů a jiných jednorázových plateb, které získá během doby platnosti splátkového kalendáře. Překročí-li příjmy dlužníka příjem zjištěný za účelem stanovení splátkového kalendáře, může být dlužníkovi nařízeno, aby věřitelům vyplatil určitou část dodatečných příjmů.

4 Jaké pravomoci má dlužník a jaké insolvenční správce?

Konkurs

O prohlášení konkursu rozhoduje soud. Soud ustanoví rovněž správce (*pesänhoitaja*) majetkové podstaty. Osoba může být ustanovena insolvenčním správcem, pokud s tím souhlasí, má schopnosti, dovednosti a zkušenosti potřebné pro tuto funkci a splňuje další požadavky. Insolvenční správce nesmí být k dlužníkovi nebo věřiteli v takovém vztahu, který by ohrozil jeho nezávislost na dlužníkovi nebo jeho nestrannost vůči věřitelům či jeho schopnost plnit náležitě úkoly. Insolvenčním správcem nelze ustanovit právnickou osobu.

Insolvenční správce hraje zásadní úlohu při správě majetkové podstaty. K povinnostem insolvenčního správce patří zastupování majetkové podstaty, dohlížení na běžnou správu majetkové podstaty, vyhotovení soupisu majetkové podstaty a popisu dlužníka, přijímání přihlášek pohledávek a vypracování návrhu rozvrhu plateb a konečného rozvrhu plateb. Insolvenční správce dohlíží rovněž na správu a prodej majetku v majetkové podstatě a vyplácení finančních prostředků.

Po zahájení konkursního řízení ztrácí dlužník oprávnění nakládat s majetkem v majetkové podstatě. Dlužník je povinen spolupracovat tak, aby bylo možno konkursní řízení ukončit. Dlužník musí insolvenčnímu správci poskytnout informace potřebné pro vyhotovení soupisu majetkové podstaty a jeho potvrzení. Dlužník je oprávněn být informován o majetkové podstatě, účastnit se schůzí věřitelů a vyjednávat se k záležitostem, o nichž se rozhoduje.

Restrukturalizace

Po zahájení řízení o restrukturalizaci podniku ustanoví soudce insolvenčního správce (*selvittäjällä*). Insolvenčním správcem je dospělá osoba, o níž je známo, že je čestná, není v úpadku a má plnou právní způsobilost. Musí mít rovněž schopnosti, dovednosti a zkušenosti potřebné pro tuto funkci. Insolvenční správce nesmí být k dlužníkovi nebo věřiteli v takovém vztahu, který by mohl ohrozit jeho nezávislost na dlužníkovi či jeho nestrannost vůči věřitelům. Insolvenčním správcem nelze ustanovit právnickou osobu.

Insolvenční správce odpovídá za dosažení účelu restrukturalizačního řízení a za ochranu zájmů věřitelů. Insolvenční správce vyhotoví zprávu o aktivech a pasivech dlužníka a návrh restrukturalizačního programu (k vypracování vlastního návrhu restrukturalizačního programu mohou být oprávněny i některé jiné strany, například dlužník). Insolvenční správce dohlíží rovněž na činnosti dlužníka.

Soud může ustanovit věřitelský výbor, který zastupuje věřitele, jedná jako poradní orgán a je insolvenčnímu správci nápomocen při plnění jeho povinností. Výbor není ustanoven, nepovažuje-li se to vzhledem k malému počtu věřitelů či z jiného důvodu za nutné.

Dlužník je i nadále oprávněn nakládat se svým majetkem a vykonávat činnosti, nestanoví-li zákon jinak. Po zahájení řízení však nesmí dlužník bez souhlasu insolvenčního správce například zřizovat nové dluhy, ledaže by souvisely s obvyklými činnostmi dlužníka a jejich výše a podmínky by byly obvyklé. Na žádost insolvenčního správce nebo věřitele lze oprávnění dlužníka omezit i jiným způsobem, pokud hrozí, že dlužník bude jednat způsobem, který by poškodil nebo ohrozil zájmy věřitele. Dlužník musí se soudem, insolvenčním správcem a věřitelským výborem spolupracovat a poskytovat jim informace. Dlužník může zpravidla i nadále vykonávat svá procesní práva v probíhajícím nebo nadcházejícím soudním řízení, pokud se insolvenční správce nerozhodne uplatnit procesní právo dlužníka.

Úprava dluhu

Soud může ustanovit insolvenčního správce (*selvittäjällä*) za účelem úpravy dluhu, pokud se to považuje za nezbytné k objasnění finančního stavu dlužníka, vypořádání jeho majetku či provedení úpravy dluhu jiným způsobem. Insolvenčním správcem je dospělá osoba, o níž je známo, že je bezúhonná, se svým jmenováním souhlasí, není v úpadku a má plnou právní způsobilost. Musí mít rovněž schopnosti, dovednosti a zkušenosti potřebné pro tuto funkci. Insolvenční správce nesmí být k dlužníkovi nebo věřiteli v takovém vztahu, který by mohl ohrozit jeho nezávislost na dlužníkovi či jeho nestrannost vůči věřitelům. Insolvenčním správcem nelze ustanovit právnickou osobu.

Povinností případného insolvenčního správce (je-li ustanoven) je vyhotovit návrh splátkového kalendáře a plnit jiné úkoly, které insolvenčnímu správci uloží soud. Při vypracování návrhu splátkového kalendáře jedná insolvenční správce s dlužníkem a věřiteli a poskytne jim potřebné informace o úpravě dluhu a rovněž jim umožní vyjádřit se k návrhu na úpravu dluhu a návrhu splátkového kalendáře. Insolvenční správce může být ustanoven za účelem dohlížení na likvidaci majetku dlužníka a převod finančních prostředků získaných likvidací na věřitele. Nebyl-li insolvenční správce ustanoven, odpovídá za vypracování návrhu splátkového kalendáře dlužník. O zahájení řízení o úpravě dluhu rozhoduje soud. Soud odpovídá rovněž za potvrzení splátkového kalendáře.

Dlužník si ponechává vlastnictví a vlastnické právo ke svému majetku. Veškerý majetek dlužníka, který se nepovažuje za základní potřeby, se však použije k uhrazení dluhů. Dlužník musí soudu, věřitelům a insolvenčnímu správci (je-li ustanoven) poskytnout veškeré potřebné informace o skutečnostech, jež jsou pro úpravu dluhu důležité. Dlužník je rovněž povinen při provádění úpravy dluhu náležitě spolupracovat.

5 Za jakých podmínek lze uplatnit započtení pohledávek?

Konkurs

S určitými výjimkami má věřitel na začátku konkursního řízení právo použít pohledávku v konkursním řízení k započtení dluhu vůči dlužníkovi, a to i v případech, že částka, kterou dlužník dluží, či pohledávka nejsou dosud splatné. Právo na započtení pohledávek se nevztahuje na pohledávku, která věřitele neopravňuje k platbě z majetkové podstaty, ani na pohledávku, která je podřízena ostatním pohledávkám. Věřitel je povinen poskytnout informace o pohledávce, která se má použít k započtení.

Restrukturalizace

Navzdory zákazu vymáhání pohledávek je věřitel oprávněn započítat v době zahájení řízení pohledávku proti dluhu vůči dlužníkovi za stejných podmínek jako v konkursním řízení. Oznámení o započtení je doručeno rovněž insolvenčnímu správci.

Právo na započtení se nevztahuje na započtení ze strany úvěrové instituce s ohledem na finanční prostředky, které má dlužník uloženy u instituce v době, kdy zákaz vymáhání pohledávek nabývá účinku nebo posléze, nebo na finanční prostředky uložené u úvěrové instituce v této době, které mají být převedeny na účet dlužníka, pokud lze tento účet použít k platbám.

Úprava dluhu

Po zahájení řízení o úpravě dluhu nejsou dlužníkovi uložena žádná opatření za účelem vymáhání pohledávky s výhradou odkladu platby nebo zajištění platby. Odklad vymáhání pohledávky zahrnuje rovněž započtení mezi příjmy dlužníka a dluhy vůči věřiteli. Tento odklad se však nevztahuje na započtení daní.

6 Jaké účinky má insolvenční řízení na probíhající smlouvy, jichž je dlužník smluvní stranou?

U všech typů insolvenčního řízení zpravidla zůstávají v platnosti a nemění se smlouvy nezahrnující pohledávky, jež jsou předmětem insolvenčního řízení.

Konkurs

Neplní-li v okamžiku zahájení konkursního řízení dlužník smlouvu, jejíž je smluvní stranou, požádá ho druhá smluvní strana o prohlášení, zda majetková podstata bude plnit smlouvu. Smlouvu nelze ukončit, pokud insolvenční správce prohlásí, že s ohledem na smlouvu lze použít majetkovou podstatu, a poskytne přijatelnou jistotu za plnění smlouvy. Druhá smluvní strana však může smlouvu ukončit, je-li tato smlouva osobní povahy, nebo pokud existuje jiný zvláštní důvod k tomu, aby se od druhé smluvní strany nevyžadovalo setrvávání ve smluvním vztahu s majetkovou podstatou.

Je-li prohlášen konkurs na zaměstnavatele, může kterákoli strana pracovní smlouvu ukončit bez ohledu na dobu jejího trvání. Výpovědní lhůta činí 14 dnů bez ohledu na obvyklou výpovědní lhůtu. Mzda nebo plat se po dobu konkursu vyplácí z majetkové podstaty.

Z majetkové podstaty se hradí rovněž nájemné podle smlouvy o pronájmu obchodních prostor po dobu, po kterou jsou tyto prostory používány, a to i v případech, že insolvenční správce nepřevzal odpovědnost za plnění povinností plynoucích z nájemní smlouvy. Jestliže insolvenční správce ve lhůtě nejméně jednoho měsíce stanovené pronajímatelem neoznámil, že po zahájení konkursu převezme odpovědnost za plnění povinností vyplývajících z nájemní smlouvy, může pronajímatel nájemní smlouvu zrušit.

Pokud podle smlouvy o převodu movitých věcí uplyne lhůta týkající se výhrady vlastnictví nebo opětovného převzetí do vlastnictví po uhrazení kupní ceny, může insolvenční správce smlouvu převzít tím, že o tom vyrozumí prodávajícího a uhradí nezaplacenou kupní cenu a dlužné úroky v souladu s původními podmínkami. Oznámení je třeba učinit a cenu zaplatit v přiměřené lhůtě poté, co prodávající požádal o uhrazení platby, nebo vrácení příslušného majetku. Jednotlivé úkony mohou být mimoto zrušeny z důvodu vrácení podle zákona o vrácení majetku do majetkové podstaty.

Restrukturalizace

Zahájení restrukturalizačního řízení nemá vliv na stávající závazky dlužníka, nestanoví-li zákon jinak.

Nájemní či leasingová smlouva, podle níž je dlužník nájemcem, může být dlužníkem ukončena po uplynutí dvouměsíční lhůty od doručení výpovědi bez ohledu na podmínky týkající se doby trvání smlouvy nebo výpovědní lhůty stanovené ve smlouvě.

Osoba, která se zavázala k smluvnímu plnění dlužníkovi před zahájením řízení, plnění však do doby zahájení řízení dosud neposkytla, má nárok na úhradu za své plnění, pokud se toto plnění považuje za běžnou součást činností dlužníka. Jestliže se záležitost týká jiného typu smlouvy, která byla uzavřena před

zahájením řízení, a pokud dlužník neplnil v době zahájení řízení své platební závazky podle smlouvy, insolvenční správce na žádost druhé strany potvrdí, zda dlužník splní své smluvní závazky, či nikoli. Je-li odpověď záporná, nebo není-li poskytnuta v přiměřené lhůtě, je druhá strana oprávněna smlouvu zrušit. Dohoda, podle níž dlužník provede platbu na základě restrukturalizace dluhu nebo v souvislosti s touto restrukturalizací, je neplatná, ledaže je povinnost provést platbu založena na schváleném restrukturalizačním programu.

Vztahuje-li se restrukturalizační řízení na zaměstnavatele, může zaměstnavatel ukončit pracovní smlouvu za určitých podmínek bez ohledu na dobu jejího trvání, a to s dvouměsíční výpovědní lhůtou.

Jednání, které by bylo možno napadnout, pokud by byl místo návrhu na restrukturalizaci podán návrh na prohlášení konkursu, lze v restrukturalizačním řízení na návrh věřitele napadnout ze stejných důvodů, jak je uvedeno v zákoně o vrácení majetku do majetkové podstaty.

Úprava dluhu

Dlužník je oprávněn ukončit nájemní či jinou smlouvu, podle níž je dlužník nájemcem, nebo spotřebitelskou smlouvu či smlouvu o prodeji na splátky s dvouměsíční výpovědní lhůtou.

Dlužník se musí vzdát majetku, který získal nákupem s částečnou úhradou nebo nákupem na splátky.

Dohoda, podle níž dlužník musí provést platbu na základě úpravy dluhu nebo v souvislosti s touto úpravou, je neplatná, ledaže je povinnost provést platbu založena na schváleném splátkovém kalendáři.

Osoba, která se zavázala k smluvnímu plnění dlužníkovi před zahájením řízení, plnění však do doby zahájení řízení dosud neposkytla, má nárok na úhradu za své plnění, pokud se toto plnění považuje za běžnou součást činnosti dlužníka.

Jednání, které by bylo možno napadnout, pokud by byl místo návrhu na úpravu dluhu podán návrh na prohlášení konkursu, lze v řízení o úpravě dluhu na návrh věřitele napadnout ze stejných důvodů, jak je uvedeno v zákoně o vrácení majetku do majetkové podstaty.

7 Jaké účinky má insolvenční řízení na řízení zahájená jednotlivými věřiteli (s výjimkou probíhajících soudních řízení)?

Konkurs

Po zahájení konkursního řízení nesmí být podána žaloba ohledně majetkové podstaty za účelem získání exekučního titulu na pohledávku v konkursním řízení a s ohledem na majetek v majetkové podstatě nesmí být provedena žádná exekuční opatření za účelem vymáhání pohledávky v konkursním řízení. Zajištěný věřitel však může podat návrh na vymáhání pohledávky ze zajištění.

Restrukturalizace

Po zahájení restrukturalizačního řízení se na dlužníka zpravidla vztahuje zákaz splacení a na věřitele zákaz vymáhání pohledávek. Dlužníkovi nelze uložit žádná opatření za účelem vymáhání pohledávky, která je předmětem restrukturalizace, nebo k zajištění jejího uhrazení. V určitých případech může zajištěný věřitel soud požádat, aby mu povolil využít zajištění k získání platby. To je možné například tehdy, je-li zřejmé, že vzhledem k restrukturalizačním opatřením není nutné, aby majetek sloužící jako zajištění nadále zůstal v držbě dlužníka.

Po zahájení řízení nejsou dlužníkovi zpravidla uložena na základě oficiálních rozhodnutí žádná zajišťovací opatření.

Úprava dluhu

Stejně jako v restrukturalizačním řízení se i v řízení o úpravě dluhu na věřitele vztahuje odklad vymáhání pohledávky. Vztahuje-li se na dluh odklad platby, nejsou dlužníkovi uložena žádná opatření za účelem vymáhání pohledávky, která má být zaplacená, nebo k zajištění její úhrady. Na dlužníka se mimoto nemožno vztahovat sankce za prodlení. V určitých případech však může zajištěný věřitel soud požádat, aby mu povolil využít zajištění k získání platby. To je možné například tehdy, pokud se majetek sloužící jako zajištění nepovažuje za základní potřeby dlužníka nebo pokud dlužník tento majetek nepotřebuje k výkonu své podnikatelské činnosti.

Věřitel může zahájit soudní či jiné řízení za účelem zachování svého práva na exekuci či získání exekučního titulu. Bez ohledu na ustanovení o zákazech v souvislosti se zahájením řízení o úpravě dluhu může věřitel zpravidla navrhnout rovněž nařízení zajišťovacích opatření a výkon takového rozhodnutí.

8 Jaké účinky má insolvenční řízení na pokračování soudních řízení, které probíhají v okamžiku zahájení insolvenčního řízení?

Konkurs

Na začátku konkursního řízení ztrácí dlužník oprávnění nakládat s majetkem v majetkové podstatě ve prospěch insolvenčního správce. Insolvenční správce proto může převzít postavení strany řízení v otázkách týkajících se majetku náležejícího do majetkové podstaty: správce má možnost pokračovat v soudním řízení mezi dlužníkem a třetími stranami týkajícím se majetku v majetkové podstatě. Pokud správce tuto možnost nevyužije, může v řízení pokračovat dlužník.

Insolvenční správce musí mít rovněž možnost pokračovat v soudním řízení týkajícím se nesplacené pohledávky v konkursním řízení proti dlužníkovi. Pokud insolvenční správce odmítne reagovat na žalobu a dlužník není ochoten v řízení pokračovat, může o vyřešení dané věci požádat navrhovatel.

Restrukturalizace

Dlužník může i nadále uplatnit své procesní právo v probíhajícím nebo nadcházejícím soudním řízení nebo v jiném odpovídajícím řízení, jehož je účastníkem, pokud se insolvenční správce nerozhodne, že toto právo uplatní namísto dlužníka. Totéž ustanovení platí pro soudní řízení či jiné řízení, které začne probíhat po zahájení restrukturalizačního řízení.

Insolvenční správce může podávat žalobní návrhy a zahájit soudní řízení či jiná odpovídající řízení jménem dlužníka a uplatňovat procesní práva dlužníka. Insolvenční správce může přijímat soudní písemnosti jménem dlužníka.

Úprava dluhu

Zahájení řízení o úpravě dluhu nemá vliv na probíhající soudní řízení ani na procesní práva dlužníka.

9 Jaké jsou hlavní rysy účasti věřitelů na insolvenčním řízení?

Konkurs

O prohlášení konkursu může požádat věřitel.

V konkursním řízení mají věřitelé nejvyšší pravomoc. Věřitelé mohou nakládat s majetkovou podstatou, nerozhoduje-li o této záležitosti podle právních předpisů insolvenční správce nebo nezabývá-li se jí insolvenční správce. Věřitelé si mohou ponechat pravomoc s ohledem na záležitosti týkající se běžné správy majetkové podstaty, nebo přenést tuto pravomoc na insolvenčního správce. Pravomoc věřitelů v rámci konkursního řízení začíná jeho zahájením a končí po ukončení konkursního řízení.

Právo uplatnit věřitelskou pravomoc náleží věřitelům, kteří mají pohledávku v konkursním řízení proti dlužníkovi a kteří svou pohledávku přihlásili. Po datu pro přihlášení pohledávek náleží tato práva pouze věřitelům, kteří své pohledávky přihlásili nebo jejichž pohledávka může být jinak zohledněna v rozvrhu plateb, jakož i zajištění věřitelé, kteří předložili svou pohledávku.

Nejdůležitějším rozhodovacím orgánem je schůze věřitelů, mohou být však použity i jiné rozhodovací postupy. Věřitelé mohou zřídit rovněž věřitelský výbor, který působí jako vyjednávací a styčný orgán mezi insolvenčním správcem a věřiteli. Váha hlasu věřitelů je určena podle jejich pohledávky v konkursním řízení. Rozhodnutí schůze věřitelů představuje stanovisko, které má podporu věřitelů s nadpoloviční vahou hlasů ze všech věřitelů, kteří se hlasování zúčastnili. V rámci alternativních rozhodovacích postupů se hlasy sčítají na základě váhy hlasů věřitelů, kteří vyjádřili své stanovisko.

Restrukturalizace

O restrukturalizační řízení může požádat věřitel.

Jako společný zástupce věřitelů může být ustanoven věřitelský výbor. Výbor zastupuje všechny skupiny věřitelů a k jeho povinnostem patří napomáhat insolvenčnímu správci při plnění jeho povinností a sledovat činnosti insolvenčního správce jménem věřitelů. Výbor přijímá svá rozhodnutí prostou většinou. Při vypracovávání návrhu restrukturalizačního programu musí insolvenční správce jednat s věřitelským výborem a v případě potřeby s jednotlivými věřiteli. Věřitelé nebo skupiny věřitelů, jejichž pohledávky přesáhnou zákonem stanovenou hranici, mohou mimoto předložit návrh restrukturalizačního programu. Jakmile byl návrh restrukturalizačního programu vyhotoven, je předložen věřitelům ke schválení. Neexistují-li žádné překážky pro schválení programu, může být program schválen se souhlasem všech věřitelů, se souhlasem většiny skupin věřitelů a za určitých podmínek i bez souhlasu většiny všech skupin věřitelů.

Úprava dluhu

Věřitel nemůže navrhnout úpravu dluhu fyzické osoby. Před podáním návrhu na úpravu dluhu však dlužník zpravidla musí rozhodnout o tom, zda se lze dohodnout s věřiteli na vypořádání. V souladu s osvědčenými postupy v oblasti půjček a vymáhání pohledávek platí, že věřitel musí spolupracovat s cílem dosáhnout vypořádání.

Věřitelé musí mít možnost vyjádřit se k návrhu na úpravu dluhu a k návrhu splátkového kalendáře. V případě potřeby musí věřitelé poskytnout informace o své pohledávce písemně. Schválený splátkový kalendář lze na žádost věřitele pozměnit, nebo může být z určitých důvodů nařizováno jeho ukončení.

10 Jakým způsobem může insolvenční správce používat majetek v majetkové podstatě nebo s ním nakládat?

Konkurs

Majetek v majetkové podstatě musí být spravován s náležitou péčí a účelně a v souladu s řádnou správní praxí.

Jednou z povinností insolvenčního správce je dohlížet na prodej majetku náležejícího do majetkové podstaty. Insolvenční správce musí zlikvidovat majetek v majetkové podstatě co nejvýhodněji tak, aby byl výsledek prodeje co nejlepší. Kolaterál náležející do majetkové podstaty lze prodat pouze tehdy, pokud s tím zajištěný věřitel souhlasí, nebo pokud to povolí soud.

Majetek náležející do majetkové podstaty nelze převést na insolvenčního správce nebo jeho asistenty či osoby spojené s insolvenčním správcem nebo jeho asistentem.

Restrukturalizace a úprava dluhu

Práva insolvenčního správce jsou omezena na právo na přístup k informacím, které jsou zapotřebí k plnění povinností insolvenčního správce. Dlužník si ponechává vlastnictví a vlastnické právo k majetku a insolvenční správce není oprávněn použít nebo převést majetek dlužníka.

Dlužník však potřebuje souhlas insolvenčního správce s ohledem na řadu činností týkajících se převodu majetku.

Úprava dluhu

V řízení o úpravě dluhu může být insolvenčnímu správci nařizováno, aby majetek zlikvidoval a aby provedl související opatření a ujednání a převedl získané finanční prostředky na příjemce.

11 Jaké pohledávky mají být přihlášeny za majetkovou podstatou dlužníka a jak se nakládá s pohledávkami, které vznikly po zahájení insolvenčního řízení?

Konkurs

Pohledávkou v konkursním řízení se rozumí dluh dlužníka založený na právním titulu, který vznikl před zahájením konkursního řízení. Jako pohledávky v konkursním řízení se započítávají rovněž zajištěné pohledávky a pohledávky, jejichž titul nebo výše jsou podmíněné, sporné či jinak nejasné. Za pohledávku v konkursním řízení se v případě trvalého dlužnického vztahu považuje část dluhu z doby před zahájením konkursního řízení.

Ve Finsku mají insolvenční správci právo nezávisle uzavírat dohody, a mají tudíž svá vlastní práva a povinnosti. Pohledávky, které vznikly po zahájení konkursního řízení, se považují za správní výdaje, tj. pohledávku za majetkovou podstatou, která je plně uhrazena z majetku v majetkové podstatě. Majetková podstata odpovídá za dluhy vzniklé v rámci konkursního řízení nebo na základě smlouvy či závazku přijatého insolvenčním správcem, jakož i za dluhy, za něž nese odpovědnost podle zákona. K těmto dluhům obvykle patří odměna insolvenčního správce, mzdy zaměstnanců a náklady na nájemné podle smluv o pronájmu obchodních prostor.

Restrukturalizace

Restrukturalizace dluhu se týká veškerých dluhů dlužníka, které vznikly před podáním návrhu, včetně zajištěných dluhů a dluhů, jejichž titul nebo výše jsou podmíněné, sporné či jinak nejasné. Tyto dluhy jsou spláceny, jak je stanoveno ve splátkovém kalendáři v rámci schváleného restrukturalizačního programu. Dluhy vzniklé po podání návrhu jsou splatné v době splatnosti. Totéž platí pro poplatky, náklady a jiné běžné výdaje založené na trvalém smluvním vztahu nebo trvalé smlouvě o užívání nebo vlastnictví, pokud souvisejí s obdobím následujícím po podání návrhu.

Úprava dluhu

Úprava dluhu se vztahuje na veškeré dluhy dlužníka, které existovaly před zahájením řízení o úpravě dluhu. To zahrnuje závazky z cenných papírů a dluhy, které jsou podmíněné, sporné či jinak neurčitě, pokud jde o jejich výši nebo titul, jakož i úroky z těchto dluhů připsané v době od zahájení řízení o úpravě dluhu do potvrzení splátkového kalendáře a náklady na vymáhání a exekuci těchto dluhů, pokud bylo jejich zaplacení přikázáno dlužníkově.

Dluhy, na které se úprava dluhu nevztahuje, jsou splatné v době splatnosti.

12 Jaká pravidla platí pro přihlašování, přezkum a uznávání pohledávek?

Konkurs

Aby měl věřitel nárok na úhradu, musí svou pohledávku přihlásit do konkursního řízení písemně (příhláška pohledávky), a to doručení příhlášky insolvenčnímu správci nejpozději k datu pro přihlášení pohledávek. Příhláška pohledávky musí uvádět například výši jistiny pohledávky, připsané úroky a titul pohledávky a úroků. Příhlášku je možno opravit či doplnit i po uplynutí lhůty pro přihlášení pohledávek. Pohledávku lze přihlásit i zpětně, pokud věřitel uhradí insolvenčnímu správci dodatečný poplatek, takový poplatek se nevyžaduje, byl-li pro nepřihlášení pohledávky v uvedené lhůtě oprávněný důvod. Insolvenční správce může vzít pohledávku v konkursním řízení v úvahu v návrhu seznamu plateb i bez přihlášení, není-li sporu ohledně titulu a výše dotyčné pohledávky. Insolvenční správce musí ověřit oprávněnost přihlášených pohledávek a případné přednostní pořadí. Pohledávky přiznávající nárok na vyplacení musí být v návrhu seznamu plateb označeny. Insolvenční správce, věřitel nebo dlužník mohou pohledávku uvedenou v návrhu seznamu plateb popřít, přičemž uvede podrobnosti a důvody. Byla-li pohledávka věřitele popřena, musí insolvenční správce poskytnout věřiteli možnost být vyslechnut v této věci a předložit důkazy k doložení své pohledávky. Pohledávka, která nebyla včas popřena, se musí považovat za uznanou.

Insolvenční správce musí poté vypracovat seznam plateb s přihlédnutím ke sporům a prohlášením a předložit tento seznam soudu, aby jej soud potvrdil. Soud rozhodne o sporech a ostatních neshodách buď neprodleně, nebo v občanskoprávním řízení, a posléze potvrdí rozvrh plateb.

Restrukturalizace

K návrhu na zahájení restrukturalizačního řízení musí dlužník připojit prohlášení o věřitelích, pohledávkách a jejich zajištění. Pokud soud vydá usnesení o zahájení restrukturalizačního řízení, stanoví lhůtu, ve které musí věřitelé přihlásit své pohledávky písemně insolvenčnímu správci, pakliže se tyto pohledávky liší od pohledávek, které uvedl dlužník.

Pokud byl soudu předložen návrh restrukturalizačního programu, musí soud poskytnout jednotlivým stranám možnost podat insolvenčnímu správci písemně námitky proti pohledávkám uvedeným v návrhu a možnost vyjádřit se k návrhu písemně ve stanovené lhůtě, nebo předvolat tyto strany k soudnímu jednání. Insolvenční správce i dlužník mohou podat námitky jménem dlužníka. Námitky se uváží a o záležitosti je rozhodnuto společně s návrhem, je-li to možné,

nebo může být v dané věci rozhodnuto v samostatném soudním řízení. Pokud soud rozhodl, že restrukturalizace dluhu je nejasná, lze osobě, která návrh vyhotovila, poskytnout možnost návrh opravit, revidovat nebo doplnit. Poté věřitelé hlasují o návrhu restrukturalizačního programu.

Po schválení restrukturalizačního programu zpravidla dluh, který nebyl přihlášen dlužníkem či věřitelem během restrukturalizačního řízení a o němž se insolvenční správce nedozvěděl jinak před schválením restrukturalizačního programu, zaniká.

Úprava dluhu

Při podání návrhu na úpravu dluhu musí dlužník poskytnout přehled svých věřitelů a dluhů. Při vydání rozhodnutí o zahájení řízení o úpravě dluhu musí soud zaslat věřitelům kopie soudního rozhodnutí, návrhu na úpravu dluhu a návrhu splátkového kalendáře dlužníka. Soud musí rovněž stanovit lhůtu pro písemná oznámení věřitelů ohledně výše dluhů, které lze upravit, pokud se liší od dluhů, které nahlásil dlužník, jakož i lhůtu pro písemná vyjádření věřitelů k návrhu na úpravu dluhu a návrhu splátkového kalendáře dlužníka a pro podání případných námitek proti zahrnutí dluhu do návrhu.

Soud námítky projedná v řízení o úpravě dluhu a vypořádá je v rámci splátkového kalendáře, je-li to možné, aniž by to vedlo k významným průtahům v řízení o úpravě dluhu. V opačném případě soud nařídí, aby bylo o záležitosti rozhodnuto v samostatném soudním či jiném řízení. Poté může být splátkový kalendář potvrzen, pokud dlužník s úpravou dluhu souhlasí.

Splátkový kalendář lze na návrh dlužníka nebo věřitele pozměnit, pokud se po potvrzení splátkového kalendáře zjistí, že existuje dluh, který lze upravit a který nebyl v době potvrzení splátkového kalendáře znám.

Jestliže se po skončení splátkového kalendáře objeví dluh, který lze upravit, a splátkový kalendář lze s ohledem na tento dluh pozměnit, musí dlužník splatit dluh do výše, jaká by byla věřiteli přiznána, pokud by byl dluh zahrnut do splátkového kalendáře.

13 Jaká pravidla platí pro rozdělování výtěžku? Jaké je pořadí pohledávek a práv věřitelů?

Ve všech typech insolvenčního řízení se pohledávky zpravidla považují za rovnocenné, tzn., že každý věřitel má stejné právo na obdržení platby z vyplacených finančních prostředků úměrně své pohledávce. Výjimky z tohoto pravidla se týkají ustanovení o přednosti a nejvyšší prioritě pohledávek.

Konkurs

Platby věřitelům v konkursním řízení se provádějí v souladu s potvrzeným seznamem plateb. Ustanovení o přednosti pohledávek v konkursním řízení v případech, kdy majetek dlužníka nepostačuje k uhrazení všech pohledávek, jsou obsažena v zákoně o přednosti pohledávek (*Laki velkoijen maksunsaantijärjestyksestä* 1578/1992).

Přednostní pohledávky jsou pohledávky, které jsou zajištěny kolaterálem nebo zadržovacím právem, jakož i pohledávky vzniklé v souvislosti s restrukturalizací podniku, výživným na dítě a zástavním právem k podniku. Pohledávky, které jsou podřízené jiným pohledávkám, a jejich vzájemné pořadí je upřesněno ve zvláštních ustanoveních. K těmto pohledávkám patří úroky a sankce za opožděnou platbu v souvislosti s podřízenou pohledávkou připsané po zahájení konkursního řízení a poplatky podle veřejného práva, jiné než pokuty a penále.

Restrukturalizace

Věřitelé, kteří by mimo restrukturalizační řízení měli stejný nárok na uhrazení pohledávky, mají v rámci opatření k vypořádání dluhu v restrukturalizačním programu rovné postavení. V restrukturalizačním programu však může být stanoveno, že věřitelé s menšími pohledávkami obdrží platbu v plné výši.

Na zajištěné pohledávky lze uplatnit pouze omezená opatření k vypořádání dluhu, jelikož jistinu zajištěné pohledávky nelze snížit. Vypořádání dluhu nemá vliv na existenci či obsah zajišťovacího práva věřitele k nemovitosti.

V rámci vypořádání dluhu se úroky a jiné související náklady připsané během restrukturalizačního řízení u jiných restrukturalizovaných dluhů než zajištěných pohledávek považují za dluhy s nejnižší prioritou.

Úprava dluhu

Dostupné finanční prostředky dlužníka a finanční prostředky získané likvidací jeho majetku se musí rozdělit mezi běžné pohledávky v poměru k jejich výši. U běžných pohledávek lze použít veškerá dostupná opatření k úpravě dluhu, nelze však zrušit platební povinnost týkající se zajištěných pohledávek.

Vypořádání dluhu nemá vliv na existenci či obsah zajišťovacího práva věřitele k nemovitosti.

Musí se použít mechanismus, který věřitele poškozuje co nejméně a který postačuje k zlepšení finanční situace dlužníka. Posledními závazky, které jsou přiznány jako platba z dostupných finančních prostředků dlužníka a finančních prostředků získaných likvidací, jsou pohledávky, které by byly podřízené, pokud by byl na dlužníka prohlášen konkurs, a úroky naběhlé v době mezi začátkem řízení o úpravě dluhu a potvrzením splátkového kalendáře.

14 Jaké jsou podmínky pro skončení insolvenčního řízení a jeho účinky (zejména vyrovnáním)?

Konkurs

Insolvenční správce vypracuje rozvrh plateb, jak je popsáno v oddíle 12. Konkursní řízení u soudu končí potvrzením seznamu rozvržených plateb.

Celé konkursní řízení končí, jakmile věřitelé schválili konečné vyúčtování. Insolvenční správce vypracuje konečné vyúčtování, jakmile byla zohledněna majetková podstata a majetek náležející do majetkové podstaty byl zlikvidován. Konečné vyrovnání účtů lze vypracovat i v případě, že majetková podstata nebyla plně zohledněna, jelikož kolaterál nebo jiná aktiva nízké hodnoty nebyla prodána nebo z toho důvodu, že pohledávka v konkursním řízení či nevýznamná část pohledávek není určitá.

Narovnání ukončující konkursní řízení může být v rámci konkursu uznáno, pokud je podpoří dlužník a většina věřitelů. Potvrzením narovnání končí ustanovení insolvenčního správce a pravomoc věřitelů v konkursním řízení.

Soud může vydat rozhodnutí o ukončení konkursního řízení, pokud finanční prostředky v majetkové podstatě nepostačují k uhrazení nákladů konkursního řízení nebo pokud by nebylo pokračování konkursního řízení vhodné z nějakého jiného důvodu. Soudní rozhodnutí o ukončení konkursu však nesmí být vydáno, pokračuje-li konkurs v rámci veřejné nucené správy. K důvodům pro pokračování konkursu v rámci nucené správy může patřit například nutnost kontroly dlužníka. Veřejná nucená správa končí konečným vyrovnáním účtů.

Do osmi dnů od vydání rozhodnutí o konkursu může být z pádného důvodu nařízeno zrušení konkursu. Právní účinky konkursu poté zaniknou.

Odpovědnost za dluhy trvá i po ukončení konkursu. Dlužník není zbaven odpovědnosti za dluhy v konkursním řízení, které v něm nebyly splaceny v plné výši.

Restrukturalizace

Soudní řízení o restrukturalizaci končí schválením restrukturalizačního programu. Schválení programu vrátí dlužníkovi volnost jednání a ukončí právní účinky související se zahájením řízení, jako je zákaz splacení a vymáhání pohledávek. Po schválení restrukturalizačního programu se podmínky restrukturalizace dluhů řídí restrukturalizačním programem a případné dluhy, které nebyly v rámci restrukturalizačního řízení známy, zpravidla zanikají.

Na návrh insolvenčního správce nebo věřitele může soud nařídít zrušení restrukturalizačního programu, pokud dlužník program porušil a toto porušení není pouze bezvýznamné. Restrukturalizační program je zrušen rovněž tehdy, je-li na dlužníka prohlášen konkurs před ukončením programu. Soud může nařídít také zrušení vypořádání dluhu v rámci restrukturalizačního programu s ohledem na určitého věřitele, například tehdy, pokud dlužník významně zanedbával své povinnosti vůči věřitelům, které byly stanoveny na základě programu. Po zrušení bude mít věřitel stejná práva, jaká měl před schválením restrukturalizačního programu.

Při ukončení restrukturalizačního programu musí správce nebo, nebyl-li správce ustanoven, dlužník předložit závěrečnou zprávu o provedení programu.

Úprava dluhu

Soudní řízení o úpravě dluhu končí, jakmile soud potvrdí splátkový kalendář. Po potvrzení splátkového kalendáře se podmínky dluhů, které lze upravit, řídí splátkovým kalendářem. Platební povinnosti stanovené ve splátkovém kalendáři jsou pro dlužníka závazné, dokud nejsou všechny stanovené povinnosti splněny. Bez ohledu na ukončení splátkového kalendáře jsou závazky dlužníka v něm stanovené i nadále platné, pokud nebyly splněny. Dlužník není zbaven povinnosti splatit zbývající dluhy do doby, dokud nejsou splněny všechny povinnosti stanovené ve splátkovém kalendáři.

Splátkový kalendář zanikne, je-li na dlužníka prohlášen konkurs před uplynutím splátkového kalendáře. Na žádost dlužníka nebo věřitele může soud nařídit zrušení splátkového kalendáře, pokud dlužník zanedbává své povinnosti stanovené zákonem. Po zrušení bude mít věřitel stejná práva, jaká měl před úpravou dluhu.

15 Jaká práva mají věřitelé po skončení insolvenčního řízení?

Konkurs

Ukončení konkursu nezabavuje dlužníka jeho povinnosti splatit dluhy. Jinými slovy, dlužník i nadále odpovídá za ty dluhy v konkursním řízení, které nebyly během konkursního řízení splaceny v plné výši.

Restrukturalizace

Věřitelé mají nárok na obdržení platby za své pohledávky uvedené v restrukturalizačním programu a restrukturalizace neskončí, dokud nejsou splněny povinnosti stanovené v programu. Po ukončení programu již věřitelé nemají nárok na obdržení plateb.

Může být rovněž nařízeno ukončení restrukturalizačního programu, jak je popsáno v oddíle 14. To znamená, že restrukturalizační program pozbývá platnosti a věřitelé mají stejný nárok na uhrazení restrukturalizovaných dluhů, jaké by měli v případě, že by restrukturalizační program nebyl schválen. Zánik programu nemá vliv na platnost úkonů, které již byly na jeho základě učiněny.

Úprava dluhu

Podmínky dluhů, které lze upravit, se řídí splátkovým kalendářem. Doba trvání musí být stanovena ve splátkovém kalendáři. Dlužník je plně osvobozen od nesplacených závazků, jež nejsou ve splátkovém kalendáři zahrnuty.

Bez ohledu na ukončení splátkového kalendáře jsou závazky dlužníka v něm stanovené i nadále platné, pokud nebyly splněny. Po splnění splátkového kalendáře již věřitelé nemají nárok na obdržení plateb.

16 Kdo ponese náklady vzniklé v insolvenčním řízení?

Konkurs

Náklady na konkursní řízení zahrnují soudní poplatky v souvislosti s konkursem, odměnu insolvenčního správce a jiné náklady spojené se zjištěním a správou majetkové podstaty.

Náklady konkursního řízení jsou hrazeny z finančních prostředků v majetkové podstatě. Pokud finanční prostředky v majetkové podstatě k uhrazení nákladů nepostačují, může věřitel převzít odpovědnost za náklady, aby zamezil ukončení konkursního řízení.

Soud může rovněž rozhodnout, že konkurs bude pokračovat v rámci veřejné nucené správy, pokud se to považuje za odůvodněné, například kvůli nedostatečným prostředkům v majetkové podstatě. V tomto případě končí ustanovení insolvenčního správce a pravomoc věřitelů v konkursním řízení.

Náklady konkursního řízení v souvislosti s nucenou správou jsou hrazeny ze státních prostředků, pokud k uhrazení těchto nákladů nepostačují finanční prostředky v majetkové podstatě.

Restrukturalizace

Náklady řízení, například odměna insolvenčního správce, jsou hrazeny z majetku dlužníka. Odpovědnost za náklady může převzít i jiná strana, jelikož jednou z překážek zahájení restrukturalizačního řízení je pravděpodobnost toho, že majetek dlužníka nebude postačovat k uhrazení nákladů řízení. Převzetí odpovědnosti za náklady třetí stranou je však ojedinělé.

Za náhradu výdajů věřitelského výboru odpovídají věřitelé, není-li v restrukturalizačním programu stanoveno jinak.

Osoba, která chce uplatnit své právo na předložení návrhu restrukturalizačního programu, musí návrh vypracovat na své náklady.

Úprava dluhu

Náklady řízení zahrnují přiměřenou odměnu za služby insolvenčního správce a náhradu výdajů vynaložených insolvenčním správcem. Dlužník zpravidla musí uhradit odměnu a výdaje insolvenčního správce ve výši, která nepřesahuje dostupné finanční prostředky dlužníka, za dobu čtyř měsíců od potvrzení splátkového kalendáře nebo upraveného splátkového kalendáře. Část odměny a výdajů, která není dlužníkem uhrazena, je proplacena ze státních prostředků. Je-li návrh na úpravu dluhu zamítnut, jsou veškeré odměny a výdaje hrazeny ze státních prostředků.

17 Jaká pravidla platí pro neplatnost, odporovatelnost nebo neúčinnost právních jednání poškozujících společný zájem věřitelů?

Na všechny typy insolvenčních řízení se vztahují ustanovení o vrácení, respektive o odporovatelnosti právních úkonů.

Majetek převedený před zahájením insolvenčního řízení, který splňuje zákonem stanovené podmínky, může být získán zpět, a to podáním žaloby na vydání, vlastnické žaloby nebo žaloby na neplatnost. Ve všech typech insolvenčních řízení se na vydání vztahují ustanovení zákona o vrácení majetku do majetkové podstaty. Musí existovat důvody pro vrácení.

Předpokladem existence důvodu pro získání zpět, a tudíž pro odporovatelnost jednání, je toto:

jednání bylo využito k neoprávněnému zvýhodnění jednoho věřitele na úkor ostatních věřitelů, k převedení majetku mimo dosah věřitelů nebo k zvýšení celkové výše dluhu na úkor věřitelů,

dlužník byl v době, kdy k jednání došlo, v úpadku, nebo dotyčné jednání přispělo k úpadku dlužníka; pokud se jednání týká daru, je dalším předpokladem to, že dlužník byl předlužený nebo se stal předluženým v důsledku tohoto jednání,

druhá strana byla nebo si měla být vědoma úpadku/předluženosti dlužníka nebo účinků jednání na finanční stav dlužníka, jakož i jiných faktorů, které vedly k tomu, že dotyčné jednání nebylo vhodné.

Pokud byl druhou stranou blízký příbuzný dlužníka, má se za to, že si dotyčná osoba byla vědoma výše uvedených faktorů, ledaže může prokázat, že jednala v dobré víře. Pokud k danému jednání došlo více než pět let před zahájením insolvenčního řízení, lze mu odporovat pouze v případě, byl-li druhou stranou blízký příbuzný dlužníka.

Splátky dluhu uskutečněné více než tři měsíce před podáním návrhu na insolvenční řízení se mohou vrátit, pokud se splátka uskutečnila s použitím neobvyklých způsobů platby nebo pokud byla provedena předčasně nebo pokud se splacená částka považuje za významnou vzhledem k finančním prostředkům v majetkové podstatě. Splátky se nemohou vrátit, jestliže se vzhledem k okolnostem považují za řádné. Platby získané prostřednictvím zabavení se mohou rovněž vrátit, pokud k zabavení došlo více než tři měsíce před lhůtou. V případě blízkých příbuzných dlužníka platí delší lhůta. Platbu lze vrátit i v případě, jednal-li věřitel v dobré víře.

Existují rovněž zvláštní ustanovení, která upravují například vrácení darů, rozdělení majetku, započtení pohledávek a zajištění.

Poslední aktualizace: 28/01/2022

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.